

brug og Havebrug ialt 311,000 Mennesker flere end i 1834, medens Haandværk og Industri, Handel og Skibsfart ernærede i alt 686,000 Mennesker flere i 1901 end i 1834. Maalt paa det samlede Indvaanerantal betyder dette, at der fra 1834 til 1901 i Henseende til Beskæftigelse af Mennesker er en Tilbagegang for Landbruget af 16,1 pCt. og en Fremgang for Byerhvervene af 15,3 pCt. i Forhold til Landets Indbyggerantal.

Uden om disse Tal kan man jo ikke komme. Vil man hævde, at deres Udvisende beror paa Forsømmelser i Handelspolitikken, der har hemmet Landbrugets Evne til at beskæftige Mennesker i det omhandlede Tidsrum, saa maa man kunne paavise saadanne Forsømmelser. Dette Spørgsmaal ligger dog ikke for her. Mindretallet har kun villet klarlægge, at ved Fastlæggelsen af det Synspunkt, fra hvilket den handelspolitiske Side af et Toldlovsforslag maa behandles, komme ganske andre Forhold i Betragtning end ved Bestemmelse af Synspunktet for Behandlingen af Forslagets Finansside. Og Forskellen mellem disse Forhold beror ikke alene paa deres uensartede Natur; i det ene Tilfælde er nemlig Spørgsmaalet om en Beskatning, i det andet om Mennesker og Liv; men tillige paa, at Overvejelserne angaaende Forslagets Finansside ganske overvejende maa hvile paa Betragtningen af nationale Værdier og Forhold, medens de med Hensyn til Forslagets handelspolitiske Side i lige saa høj Grad maa beskæftige sig med udenlandske Forhold, fordi moderne Landes økonomiske Udvikling i meget vid Forstand er sammenflettet.

Og allerede her, blot ved Klarlæggelsen af Synspunktet for den Del af Handelspolitikken, man her beskæftiger sig med, ses det let paa den ene Side, at man staar mindre frit end ved det egentlige Beskatningsspørgsmaal, paa den anden Side, at det Materiale, man maa arbejde med, ikke udelukkende kan tilvejebringes og behandles i Bureau eller Studerekammer,

Men dette Forhold træder endnu langt skarpere frem, naar man skal til at behandle de enkelte Satsers i den handels-

politiske Del af et Toldlovsforslag. Der maa Arbejdet i Bureauet træde tilbage i anden Linie, og Arbejdet i Marken, d. v. s. i og med det enkelte Erhverv, er det, hvorpaa det i første Linie kommer an, og uden hvilket Resultatet bliver et Tilfældighedens Værk. Men dette Resultat er ikke Spørgsmaalet om en mere eller mindre heldig Beskatningsform eller Skattefordeling, det er Spørgsmaalet om Erhvervslivets Trivsel eller Stagnation og om mange Menneskers Skæbne.

Enhver, der kender det mindste til dette Arbejdes Natur, vil vide, at der ikke er givet Udvalget Tid dertil, hvilket vil sige, at intet Udvalgsmedlem vil være i Stand til at foretage en rationel Vurdering af Toldlovsforslagets handelspolitiske Satsers eller at stille rationelt begrundede Ændringer til dem, bortset fra den Tilfældighed, at han gennem praktisk Virksomhed skulde have faaet Kendskab til et eller andet Erhvervs Vilkaar.

Dette Forhold kan blive saa meget mere skæbnesvangert, som Mindretallet ved i enkelte Tilfælde at gaa under Overfladen paa nogle af Toldlovsforslagets handelspolitiske Løbenummere har konstateret saa store saglige Mangler, at man er klar over, at hele denne Del af Lovforslaget ogsaa er et Bureauarbejde, som trænger til en gennemgribende saglig Revision.

Naar Mindretallet under disse Omstændigheder stiller en Række Ændringsforslag, ønsker man udtrykkelig at fralægge sig det personlige Ansvar for disse, for saa vidt som man ikke om hver enkelt Sats, men kun med Hensyn til ganske enkelte, har kunnet danne sig en personlig Mening om, hvorvidt de vare de rigtige. For Tendensen i Forslagene derimod tør Mindretallet paatage sig Ansvaret, thi idet man i dem fremsætter Industriens Ønsker, saa vidt man har lært dem at kende, har man dermed udtalt, at man har villet værne dansk Industri mod Tilbagegang ikke af Hensyn til Fabrikantinteresser, men fordi Mindretallet er af den Opfattelse, at en videre Udvikling af Landets Industri og Byerhverv i det hele er den